

LISTY

skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi

List 23/2016 - BŘEZEN

Líska

Lískáčkov
březnové
téma:

Velikonoce

Co nás čeká:

- **Zelené jídlo na zelený čtvrtek** (pro děti od 0 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Barvení vajíček** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, uvnitř, 30 – 40 minut)
- **Kuřátko ve vajíčku - origami** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 30 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Velikonoční vajíčka

Byla sobota ráno a sluníčko šimralo Jitku a Tomáše pod nosem a snažilo se je probudit. Ale nic to nepomohlo, oba spali, jako když je do vody hodí. Nakonec je musel z postele vytáhnout Lískáček.

„Vstávejte ospalci. Dnes máme hodně práce,“ volal na ně Lískáček, zatím co je tahal za peřinu. „Moc práce? A jak to?“, divil se Tomáš, který si protíral rozespálé oči. „Dnes je bílá sobota,“ odpověděl Lískáček. „Co to znamená, že je bílá sobota? To jako že dneska bude všechno bílé?“, divila se Jitka, která zrovna vstávala z postele. „Dříve se v sobotu před Velikonoční nedělí v domech uklízelo a bílilo. Možná proto se jí říká bílá,“ zamyslel se Lískáček. „Co to znamená, že se bílilo?“, zeptali se současně Tomáš i Jitka. „No, co to znamená. Znamená to, že se doma vymalovaly všechny stěny bílou barvou. Dříve neměli tak barevné stěny jako dnes. Ale vás čeká jiná práce. Jestlipak už jste se nachystali na Velikonoční pondělí?“, zeptal se Lískáček a podíval se zkoumavě na děti. Tomáš s Jitkou se na sebe udiveně podívali. „Do pondělí je ještě času dost,“ mávl rukou Tomáš. „Myslím, že času máte málo. Zítra už je neděle, a to jedeme na výlet a pak už je pondělí. Navíc dřív se na bílou sobotu nejen uklízelo, ale také se barvila vajíčka a pletly pomlázky. V neděli na to už nebyl čas. To se slavilo“, poučil děti Lískáček. „Takže rychle z postelí a pustíme se do práce,“ ještě dodal.

Když přišly děti na snídani, už se jich ptala babička, jestli první budou barvit vajíčka, nebo půjdou na proutky. Venku bylo chladno, tak se děti rozhodly, že první nabarví vajíčka. „Ale musíte si je nejprve posbírat u slepiček,“ řekla babička. „Poslední vajíčka jsem dala do mazance a velikonočního beránka, a už tu žádná nemám.“

Děti se rychle nasnídaly a vyrazily posbírat vajíčka. Našly jich sedm a měly z nich velkou radost. To se bude barvit. Jenže když v kuchyni hledaly barvy na vajíčka, žádné nenašly. „Jejda mane. Já je zapoměla koupit. A v obchodě už budou mít zavřeno,“ povzdychla si babička. „Co budeme dělat? Velikonoce bez vajíček, to

přeci nejde. Co budu dávat klukům, když v pondělí přijdou?“, začala natahovat Jitka. „Ale Jitko, neboj se, něco vymyslíme,“ utěšoval jí Tomáš. „Nabarvíme je tak, jak jsme je barvivali, když jsem byla malá. To taky v obchodě žádné barvy neprodávali,“ řekla babička. „A jak jste je tedy nabarvili? Pastelkami nebo vodovkami?“ ptala se zvědavě Jitka. „Ale kdeže. Pastelky byly vzácné a vodovky jsme neměli. Barvili jsme je řepou, slupkami od cibule nebo třeba černým čajem. Pokaždé jsme zkusili něco jiného. Vajíčka jsme pak ještě namastili máslem, a jak byla krásná,“ usmála se babička. „Běžte se podívat do komory, je tam cibule. Přineste jí a oloupeme z ní ty nejsušší slupky,“ řekla ještě babička a děti se rozeběhly do komory. Za chvíli už z cibule loupali hnědou slupku. „A jak ta vajíčka tou slupkou nabarvíme? A jak budou vypadat?“, ptal se zvědavě Tomáš. „Nechte se překvapit,“ usmála se babička. „Teď dejte všechny ty slupky do hrnce a běžte omýt vajíčka mýdlem, aby nebyla mastná.“ Děti rychle udělaly, co měly a už se těšily, až uvidí, jakou barvu budou vajíčka mít.

„Tak a teď dejte opatrně všechna omytá vajíčka do hrnce se slupkou. Přidejte dvě lžíce octa a tolik vody, aby byla vajíčka ponořená,“ poradila dětem babička. „A teď máme dělat co?“, ptala se Jitka. „Teď to dáme vařit a budeme čekat, až se vajíčka obarví. Nebude to ale hned. Počkáme si asi 25 minut“, odpověděla babička. „A co budeme při tom čekání dělat?“, zeptal se Tomáš, který se už začal nudit a nechtělo se mu tak dlouho čekat. „Můžu vám třeba vyprávět, jak jsme slavili Velikonoce dřív, když jsem byla malá jako vy,“ odpověděla babička. „Jé, to bude prima“, zajásaly děti a babička začala vyprávět.

Zatím co babička vyprávěla, vajíčka se v hrnci pěkně obarvila. Když je pak naleštily ubrouskem s trochou másla, leskly se v misce, až oči přecházely. Odpoledne se pak vypravily s dědečkem na proutí a upletly pomlázku. Protože se jim nakonec vše povedlo, usínaly děti večer nachystané, a už se těšily, až přijde to Velikonoční pondělí.

Lískáčkovo
bádání:

Zelené jídlo na zelený čtvrtek

Věk: od 0 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: atlas jedlých rostlin

Motivace: Před Velikonocí se nesetkáme jen s bílou sobotou, ale s celým velikonočním týdnem. V tom týdnu je pondělí modré, úterý šedé, středa škaredá, čtvrtek zelený, pátek velký a sobotu bílou. Celý týden pak končí Velikonoční nedělí. Každý den byl dříve spjat s různými zvyky a povinnostmi. Některé dodržujeme do dnes. Mezi ně patří zelený čtvrtek. Na zelený čtvrtek bylo pravidlem jíst zelené jídlo, aby byl člověk po celý rok zdravý. Jenže dřív se nedalo koupit zelené jídlo v obchodě, jako dnes. A ani na polích či zahradách nic nerostlo. Proto se lidé vypravili do přírody na „divokou zeleninu“.

Postup:

Na procházce po okolí se porozhlédněte, jaké už můžete vidět rostliny. Pokud si vezmete s sebou i atlas jedlých rostlin, můžete si zkusit i nějaké ty divoké byliny nasbírat do kuchyně. Ale pozor! Sbírejte pouze rostliny, u kterých si jste jistí, že nejsou jedovaté! Doma si pak můžete z nasbíraných bylin společně udělat jednoduchou tvarohovou pomazánku.

Trocha teorie:

Mezi nejznámější používané divoké bylinky patří kopřivy a pampelišky, ale v přírodě můžeme najít mnohem více jedlých rostlin, které můžeme v kuchyni využívat během celého roku. Připravovat se dají různým způsobem. Všichni známe bylinkové čaje a někteří ještě různé míchané saláty či pomazánky. Ale připravit si můžeme i polévky, řízky (např. obalované květy černého bezu), sirupy, limonády či nádivky. Teď brzy z jara byste mohli najít medvědí česnek, popenec, orsej jarní, violka nebo již zmíněné kopřivy.

Tip na jednoduchou pomazánku:

Nasbíranou divokou zeleninu pořádně omyjeme a nakrájíme na drobné kousky. Přidáme tvaroh a sůl a pořádně promícháme. Pokud máme tvaroh příliš hustý, můžeme ho naředit trochou mléka.

Při volbě bylinek do pomazánky je nejprve po omytí ochutnáme, abychom si mohli navolit potřebné množství jednotlivých bylinek dle své chuti.

Lískáčkův
pokus:

Barvení vajíček přírodou

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky: syrová vejíčka (nejlépe bílá), hrnec, voda, mýdlo, různé přírodníky na barvení vajíček, ocet, lžíce, plotýnka, papírový ubrousek a trocha másla nebo špeku na vyleštění hotových vajíček

Motivace: V příběhu jsme slyšeli, jak Jitka s Tomášem barvili vejíčka cibulovými slupkami. Barvení je nakonec tak bavilo, že se rozhodli vyzkoušet i jiné věci k barvení. Od babičky se dozvěděli, že se dříve barvilo i kůrou z olše, šafránem, červenou řepou nebo červeným zelím. Ale jaké pak měla ta vejíčka barvu? Zkusme si to.

Postup:

1. Do hrnce si připravte surovinu, kterou budete barvit vejíčka. Vývary musí být opravdu silné, takže s materiálem nešetříme. Příklady možných surovin pro jednotlivé barvy:

Červená barva – červené víno, slupka z červené cibule

Žlutá barva – kurkuma, hnědé cibulové slupky (kratší doba barvení)

Modrá barva – červené zelí

Zelená barva – špenát, kopřivy, nebo vejíčka obarvit v kurkumě a pak je dát na delší dobu do odvaru z červeného zelí

Hnědá barva – cibulové slupky (vaříme déle), černý čaj nebo hodně silná káva

2. Nachystaná vajíčka pořádně omyjeme mýdlem nebo jarem, aby nebyla mastná a barva dobře držela. Neměli bychom se jich dotýkat neomýtými prsty, abychom je opět nezamastili. Omytá vajíčka vložíme do hrnku s nachystaným materiálem.
3. Přidáme trochu octu a vše zalijeme vodou. Vajíčka musí být ponořená.
4. Pak dáme hrnec vařit. Vaříme minimálně 10 minut, ale většinou barvení trvá déle (20 – 30 minut). Pokud chceme barvy intenzivní, můžeme vajíčka po uvaření nechat v roztoku vychladnout (klidně i přes noc).
5. Po ukončení barvení vajíčka vyndáme z roztoku a necháme schnout.
6. Nakonec vajíčka přešetíme ubrouskem s trochou másla nebo špeku.

Trocha teorie: Barvení přírodními barvivy není tak jednoduché, jako průmyslově vyráběnými barvami na vajíčka. Přírodní barviva také často nedosahují intenzivních odstínů, proto je lépe používat při barvení bílá vajíčka. Pokud chcete mít opravdu jistotu, že vajíčka budou mít výraznou barvu, použijte suchou slupku z hnědé cibule. Tu lze bez obav použít i na vajíčka hnědá.

Lískáčkovo
tvoření:

Kuřátko ve vajíčku - origami

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky: měkký bílý papír A4, žlutá pastelka, černý fix, červený fix, nůžky

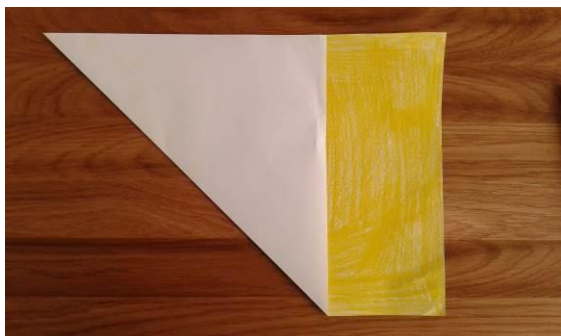
Motivace: Když si Tomáš s Jitkou povídali o velikonočních vajíčkách, dozvěděli se také, že vajíčko je symbolem nového života, který s jarem přichází. Každý ví, že se v přírodě na jaře rodí nejvíc mláďat. Proto si společně složíme kuřátko, které se právě líhne z vajíčka.

Postup:

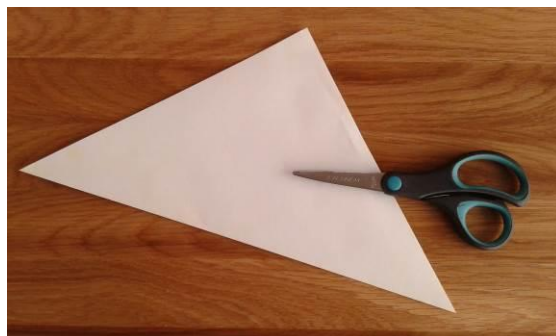
1. Nachystáme si měkký bílý papír A4, žlutou pastelku, černý fix, červený fix a nůžky.
2. Nejprve papír z jedné strany celý vybarvíme žlutou pastelkou.

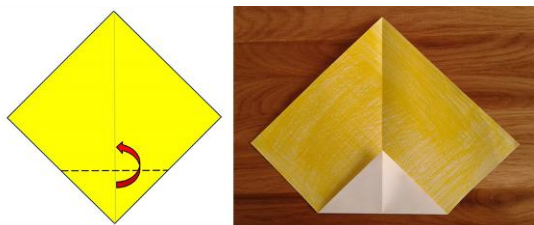
3. Z papíru potřebujeme vytvořit čtverec, proto papír přeložíme dle obrázku....

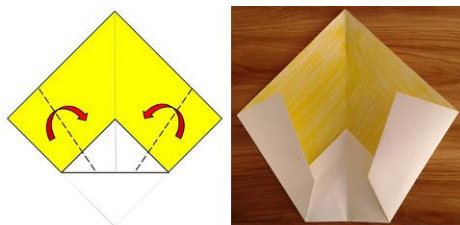
4. ...a odstříháme přebytečnou část papíru. Poté začneme skládat.

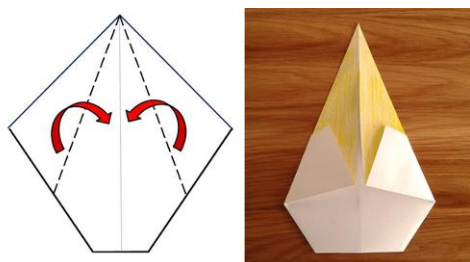
5. Čtverec papíru rozložíme, položíme na stůl žlutou stranou nahoru dle obrázku. Ohneme spodní roh až do poloviny papíru.

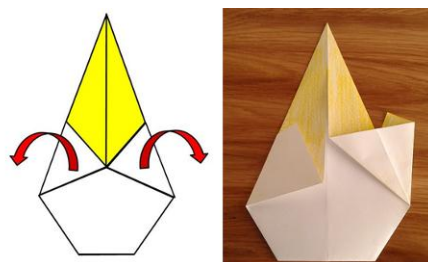
6. Poté dle obrázku ohneme obě strany. Výsledný tvar otočíme.

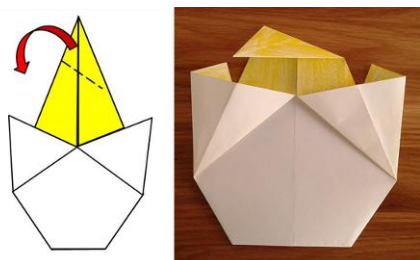
7. Opět ohneme obě strany dle nákresu. Tentokrát až ke středu tvaru.

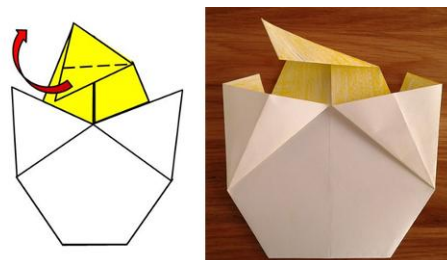
8. Spodní část ohnutých stran vyhne opět zpět. Tím vytvoříme skořáčku pro kuřátko

9. Nyní začneme tvořit hlavu kuřátka. Žlutou špičku dle nákresu ohneme směrem dolů.

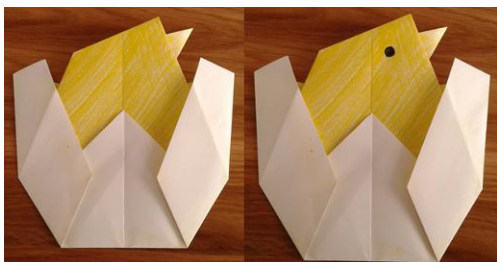

10. Zobáček vytvoříme opětovným ohnutím špičky směrem nahoru.

11. Celou skládačku otočíme a namalujeme kuřátku černou fixou oko.

12. Nakonec kuřátku vybarvíme červený zobáček.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Víte, proč se bílá sobota jmenuje bílá?
- Jak se jmenují jednotlivé dny velikonočního týdne?
- Jak se jmenuje den, kdy máme jíst zelené jídlo?
- Proč na zelený čtvrtek máme jíst zelené jídlo?
- Jakým způsobem můžeme nabarvit vajíčka na žlutou barvu?
- Jakou barvu dávají vajíčkům slupky z červené cibule?
- Proč je lepší barvit spíše bílá vajíčka než hnědá?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná